

23.9.2023

Pelasta Perämeri, Bothnian Arc, Merikaupunki Oulu

Jarmo Pohjola, yleiskaavasuunnittelija, Oulun kaupunki

YHDYSKUNTA- JA
YMPÄRISTÖPALVELUT

OULU

Pelasta Perämeri

Kampanja

Pelasta Perämeri

Pelasta Perämeri -kampanja on osa Itämeripäivää ja Itämeren suojelutyötä. Pelasta Perämeri keskittyy nimensä mukaisesti Perämereen ja Perämeren saaristoon. Kampanjassa tuodaan esille Perämeren merkitystä sekä sitä, miten voimme omilla valinnoillamme vaikuttaa Perämeren tilaan.

Kampanjaan halutaan mukaan alueen kunnat, yritykset, yhteisöt ja asukkaat. Siihen osallistutaan kahdella tavalla: jakamalla viestiä mahdollisimman laajalle sekä tekemällä pieniä, arkisia tekoja Perämeren pelastamiseksi. Kampanjan maskottina toimivat Hilma ja Helge Harjus.

Perämeri

Perämeri on ainutlaatuinen meremme, jonka kanssa elämme ja toimimme. Perämeri on muuhun Itämereen verrattuna hyvässä kunnossa, mutta sen tilanne on vuosi vuodelta huonontunut. Siksi se pitää pelastaa nyt, eikä vasta sitten, kun tilanne on vakava. Säästämme euroja, kun toimimme nyt.

Miten Perämeri pelastetaan?

Kampanjan ideana on, että jokainen meistä voi jakaa omassa sosiaalisessa mediassaan postauksen siitä, mitä meri minulle tai organisaatiollemme merkitsee TAI somettaa siitä, millä tavoin omassa arjessanne suojelet merta. Muistathan käyttää hashtägeja #PelastaPerämeri #RäddaBottenviken.

Tässä vinkiksi 15 keinoa suojella Perämerta:

1. Jaa Pelasta Perämeri -kampanjan viestejä kanavissasi.	10. Varmista, että viemäriin ei pääse mitään sinne kuulumatonta.
2. Älä jätä roskia luontoon tai veteen.	11. Älä pissaa mereen.
3. Istuta puu merenrantatontillesi.	12. Jos syöt kalaa, syö särkeä, lahnaa, silakkaa, muikkua ja ahventa.
4. Päästä lampaat tai lehmät laiduntamaan rantaniityille.	13. Pulahda Perämereen Itämeripäivänä elokuun lopussa.
5. Älä tumppaa luontoon – pidä taskussasi minitölkistä.	14. Kannusta mukaan muitakin.
6. Kerää roskia luonnosta, varsinkin merenrannoilta ja rantavesistä.	15. Vaadi päättäjiltä kestäviä toimia.
7. Valitse viemäriin tai vesistöön joutuviksi pesuaineiksi ekologiset vaihtoehdot.	
8. Kierrätä jätteet – myös muovit.	
9. Älä kaada pesuvesiä vesistöihin.	

Bothnian Arc

Perämerenkaari

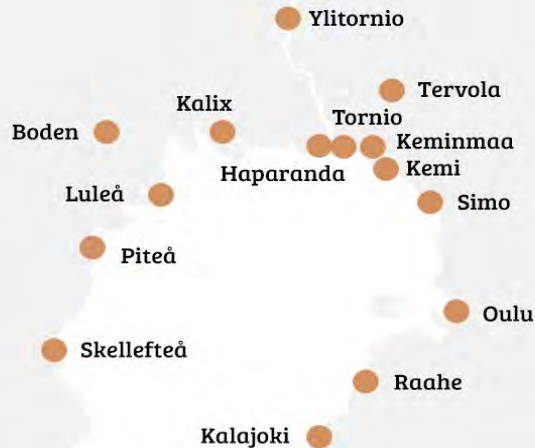
Bothnian Arc

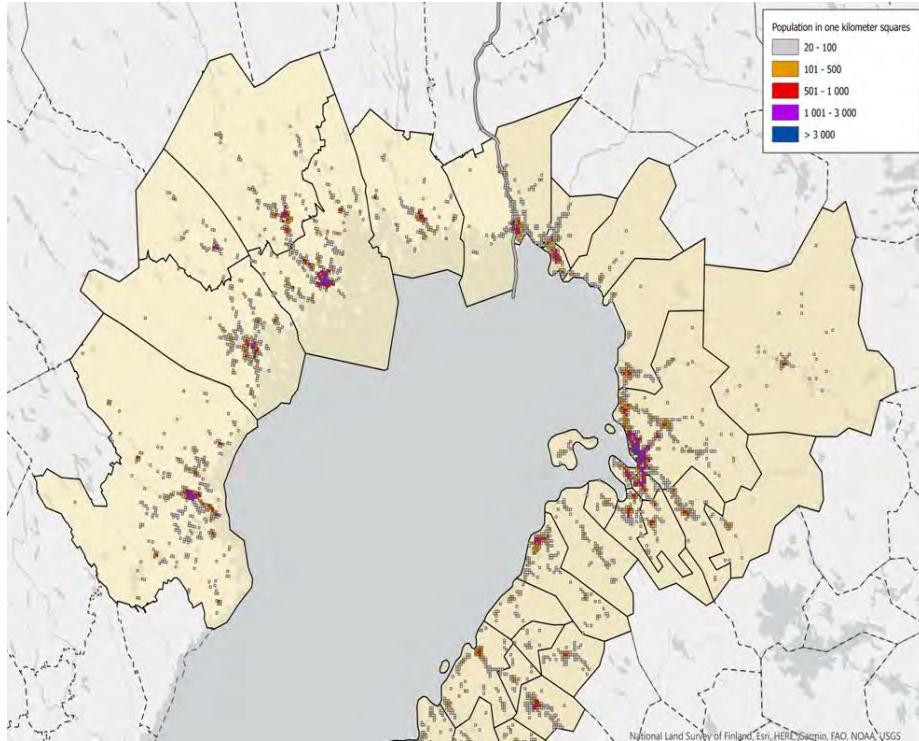
PERÄMERENKAARI • BOTTENVIKSBÄGEN

Bothnian Arc

- jäsenet

- Jäsenkunnat Ruotsissa:
Haaparanta, Kalix, Luulaja, Boden
ja Skellefteå
- Jäsenkunnat Suomessa: Tornio,
Kemi, Keminmaa, Simo, Tervola,
Ylitornio, Oulu, Raahen ja Kalajoki
- Yhteistyössä alueellinen
näkökulma -toiminnot kattavat
rannikkoalueen
kokonaisuudessaan

Perämerenkaari

- väestön, elinkeinotoiminnan, investointien ja koulutuksen pohjoinen keskittymä

- Perämerenkaaren vaikutusalueella asuu noin 700 000 ihmistä eli pääosa Lapin, Pohjois-Pohjanmaan ja Norrbottenin alueen väestöstä
- Monipuolinen koulutustarjonta ja kaksi yliopistokaupunkia – Oulu ja Luulaja
- Merkittävää vientiteollisuutta, mm. ict-, metsä-, saha-, kemia-, biotuote-, sekä terästeollisuutta
- Alueen teollisuus on johtavassa roolissa EU:n vihreässä siirtymässä

Bothnian Arc

- toiminnan tavoite ja painopisteet

- Bothnian Arc toimii yhteistyön alustana alueen kuntien päätöksentekijöille, asiantuntijoille sekä sidosryhmätahoille
- Toiminnan painopisteinä ovat: infrastruktuuri, rajan ylittävät liikennejärjestelmät, elinkeinojen kehittäminen, matkailu, koulutus, kulttuuri sekä alueen vetovoimaisuuden edistäminen
- Bothnian Arc edistää kestävää, rajan ylittävää aluekehitystä ja yhteistyötä alueen elinkeinoelämän, viranomaisten, koulutus-, tutkimus- ja innovaatiotoimijoiden sekä yhteiskunnan muiden toimijoiden kesken

Bothnian Arc

- toiminnan tavoite ja painopisteet

- Helpotetaan aktiivista kommunikaatiota, kokemustenvaihtoa ja yhteistyötä alueellamme
- Edistetään alueen intressejä, keräämme jäsenten mielipiteitä ja kokemuksia vaikuttamiseen kansallisella tasolla, arktisella alueella sekä Barentsin alueella
- Edistetään kumppanuuksia sekä toimitaan aktiivisesti verkostoissa, jotka käsittelevät raja-alueyhteistyötä, pohjoisen tai perifeeristen alueiden kysymyksiä, rannikkoalueiden kehittämistä tai Bothnian Arcin prioriteettialueita
- Tavoitteena on vahvistaa sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävää ja sosiaalista, rajatonta yhteistyötä alueella sekä Euroopan unionissa

Perämerenkaari keskiössä pohjoisen strategisen roolin muutoksessa

- Huoltovarmuuden ja turvallisuuden uusi maantiede
 - Turvallisuusuhat, NATO -jäsenyys, Itämeren merireittien haavoittuvuus vaatii länteen suuntautuvan maareittien vahvistamista – EU:n TEN-T ydinverkot pohjoisessa kohtaavat Perämerenkaarella
 - Tarvitaan raideinvestointeja, merenkulun edellytysten vahvistamista, toimivaa lentoliikennettä ja maanteiden parantamista
- Perämerenkaaren alueella on myös mahdollisuus kehittyä maailmanlaajuisen vihreän energian osaamiskeskittymäksi
- Strategiset infrastruktuuri-investoinnit vahvistavat alueen elinvoimaa ja houkuttelevuutta
- Alueen toimijoilla on myös merkittävä asema eurooppalaisen innovaatiotoiminnan ja digitalisaatiossa

Organisointi ja resurssit

- Yhteistyön 20-vuotisjuhlaa vietettiin elokuussa 2022
- Organisaatiomuutos vuosina 2020-2021 jäsenten toiveesta
 - Uusi yhdistys aloitti toimintansa virallisesti 2021
 - Ruotsiin rekisteröity Ekonomisk Föreningen purettiin ja tilalle perustettiin Suomeen rekisteröity yhdistys Perämerenkaari Bothnian Arc ry
 - Henkilöresurssit: osa-aikainen talouden ja hallinnon resurssi, Oulun ja Luulajan kansainvälisten asioiden päälliköt kohdistavat noin 20 % työajastansa yhteistyöhön koko alueella
- Vuosibudjetti 125 000 euroa, tulot muodostuvat jäsenmaksuista, Pohjoismaisen Ministerineuvoston avustuksesta ja hankkeista

Perämerenkaari Bothnian Arc

- Perämerenkaari Bothnian Arc ry on yksi Pohjoismaisen Ministerineuvoston kahdestatoista aluekomiteasta, joiden toimintaa PM rahoittaa
- Yhdessä Torniolaakson neuvoston kanssa jäsenyys AEBR:ssa (Association of European Border Regions)
- Yhdistyksen tavoitteita ja toimintaa toteutetaan AKKE-rahoitteisen kehittämisvyöhykehankkeen resursseilla vuonna 2021-2023. Hankkeen kokonaisbudjetti 375 000 euroa sisältää 1,5 henkilötyövuoden resurssin
 - Hanketta hallinnoi Oulun kaupungin konsernihallinto ja BusinessOulu

Strategiset painotukset 2023-2024

- Yhteistyön vahvistaminen edelleen sekä yhdistyksen sisällä että sidosryhmien kanssa
- Kestävät, rajattomat liikennejärjestelmät (matkustaja- ja tavaraliikenne), alueen saavutettavuus sekä toimivat matkaketjut
- Kestävän pohjoisen, merellisen matkailun kehittäminen (elinkeinonäkökulma)
- Koulutusyhteistyön lisääminen, täydennys- ja uudelleen koulutus
- Kulttuuri ja identiteetti
- Kootaan temaattisia foorumeita alueelle, mm. alueellinen liikennejärjestelmäfoorumi
- Kumppanina Interreg-hankkeissa (mm. Aurora Entrepreneurialis, Bothnian Coastal Route)

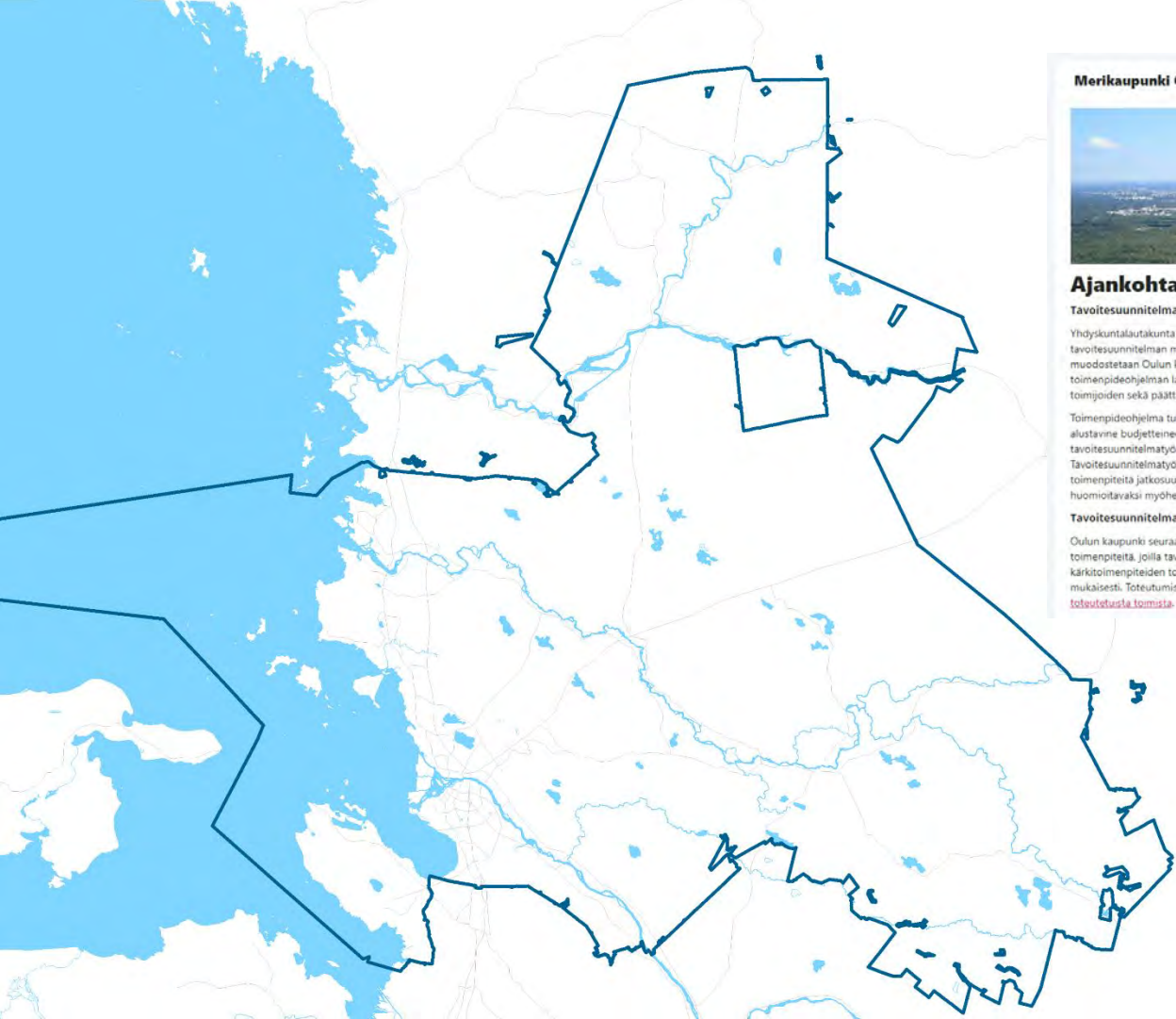
Merikaupunki Oulu

-tavoitesuunnitelma

Kirkastaa kuvaa Oulun merellisyydestä ja profiloi Oulua merikaupunkina

Tavoitteet:

- Muodostaa strateginen kokonaiskuva Oulun merellisyydestä eri näkökulmista
- Profiloida merellisiä alueita niiden käyttötarkoitusten ja arvojen mukaan
- Vahvistaa merellisyyden merkitystä yhtenä kaupungin vetovoimatekijänä

Merikaupunki Oulu

Ajankohtaista

Tavoitesuunnitelman toteuttaminen etenee

Yhdyskuntalautakunta päätti käynnistää 2.11.2022 Merikaupunki Oulu - tavoitesuunnitelman mukaisen toimenpideohjelman laatimisen. Valmistelua varten muodostetaan Oulun kaupungin asiantuntijoista koostuva työryhmä, joka valmistelee toimenpideohjelman laadintaprosessia, aikataulutusta ja siihen liittyvää vuorovaikutusta toimijoiden sekä päättäjien kanssa. Toimenpideohjelman valmistuu loppuvuodesta 2023.

Toimenpideohjelman tulee sisältämään tulevana vuosina toteutettavat toimenpiteet alustavine budjetiteineen ja aikatauluineen. Sisältöä toimenpideohjelman antavat tavoitesuunnitelmatyön aikana esiin tulleet hyvät toimenpide-ehdotukset. Tavoitesuunnitelmatyöstä saadussa palautteessa esitettiin useita erinomaisia toimenpiteitä jatkosuunnitteluun. Nämä on koostettu tavoitesuunnitelmaan huomioitavaksi myöhemmin toimenpideohjelman laadittaessa.

Tavoitesuunnitelman toteutumisen seuranta

Oulun kaupunki seuraa tavoitesuunnitelman edistymistä sekä pyrkii edistämään toimenpiteitä, joilla tavoitteita viedään eteenpäin. Seuranta toteutetaan arvioimalla kärkitoimenpiteiden toteutumista tavoitesuunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden mukaisesti. Toteutumisen seurannasta on [koostettu raportti vuosina 2021-2022 toteutetuista toiminnaista](#).

[Tutustu merellisen Oulun rannikkoon ja saaristoon videon ja filmakuvien kautta.](#)

Tutustu karttakyselyn tuloksista joulukuussa 2021 valmistuneeseen opinnäytetyöhön: [Kaisa Mars: Tulevaisuuden merikaupunki Oulu: Kaupunkilaisten visio merellisestä Oulusta](#)

Yhteystiedot:

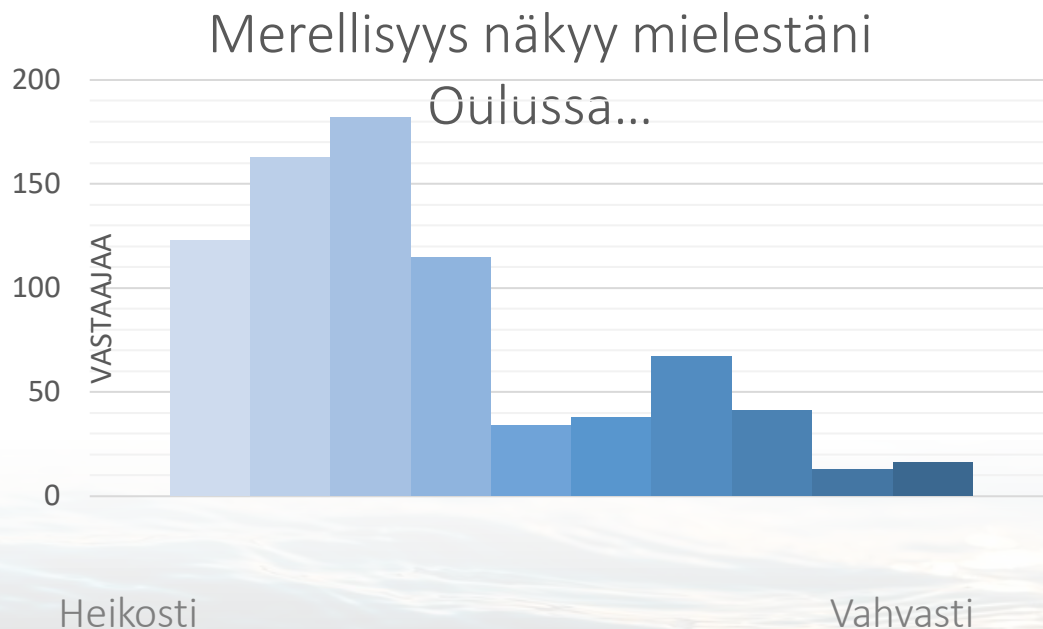
Yleiskaavapäällikkö
Paula Paajonen
p. 044 703 1233

Yleiskaavasuunnittelija
Jarno Pohjola
p. 040 628 3095

Lyhytosoite tälle sivulle
www.ouka.fi/merikaupunkioulu
#merikaupunkioulu

AVOIN NETTIKYSELY 17.2.-13.3.2020

Vastauksia yhteensä
1077 kpl

Reittejä merelle

Näkymiä merelle

Vierasvenesatama

Pusikoiden raivaus

Luonto

Rantabulevardi

KYSELY: ITSELLE TÄRKEIMMÄT PAIKAT

KATTILANKALLA (n=8)

- Muista saarista erottuva luonto; oma tunnelma
- Mahtava pysähtymis- ja yöpymispaikka
- Suojasatama ja laituri, avomerellä
- Hieno retkikohde, harrastuspaikka
- Lähellä hylkyjä (sukellus)

MAIJANLETTO (n=9)

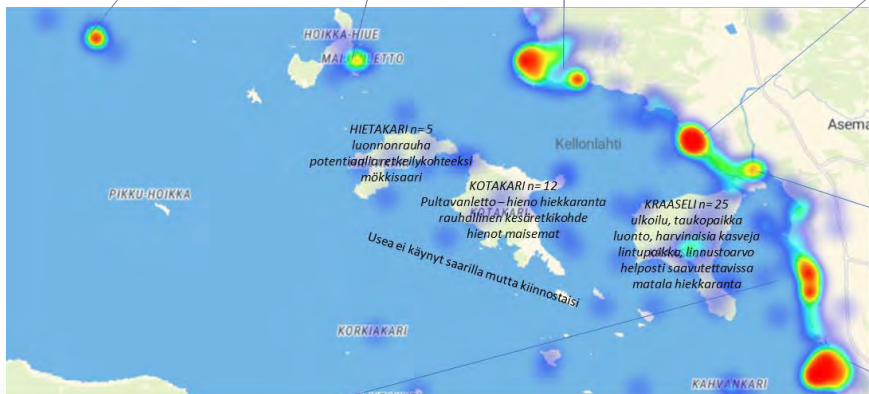
- Veneilykohde
- Hienoja rantoja
- Tyrnimarjaa
- Upea paikka
- Tuntee olevansa merellä
- Hyvä päiväpaikka ankkuroimiselle

VIRPINIEMEN ALUE (n=35)

- Meriniemen hieno uimaranta, harvoin sinilevää
- Poikkeuksellinen mäkimaasto
- Monipuolinen ulkoilu- ja liikuntakohde, harrastuspaikka
- Kauniit maisemat ja mäntymetsä
- Palveluita
- Mökkejä, vapaa-ajan asuntoja
- Merellisyys läsnä

KIVINIEMEN SATAMA-ALUE (n=44)

- Hyvä uima-alue
- Jäljellä aitoa kalastajatoimintaa, oikea kalasatamamiljö, kaunis kalastajakylä
- Kalapuoti terasseineen, Knaapi
- Vanhan ajan havinaa, kalasataman perinteitä
- Mielenkiintoinen kulttuurimiljö
- Yhdysaluksen pysäkki
- Kiva purjehdusretkikohde; harvoja Oulun venesatamia, johon purjehdusveneelläkin pääsee
- Veneeseen voi ostaa polttoainetta
- Tuoretta kalaa ja lohisoppaa, voi ostaa kalaa
- Lähes ainoa palvelukeskittymä, johon voi veneillä kahville
- Tärkeä luonto- ja ulkoilukohde, vapaa-ajanviettopaikka
- Koko Kiviniemen sielu; hyvähenkinen kyläyhteisö palveluineen
- Aktiivista ammattikalastusta
- Kotipaikka, asuinpaikka, kotisatama
- Kauniit näkymät
- Merellistä tunnelmaa, oikeasti merellinen paikka, Oulun merellisin miljöö
- Mahdollisuus nauttia ja ihaila merta ilman venettäkin

HERUKKA-PATENIEMEN RANTA (n=45)

- Hieno kalastajakylä (Tiiliruukinkuja)
- Reittejä ja tukikohtia monipuoliseen ulkoiluun, liikuntaan ja aktiviteetteihin (kävely/ulkoilu ympäri vuoden, vesiurheilu, kalastus/piikkiminen, varjoliito/leijalautailu, hiihto)
- Pateniemen viehättävät hylt; hieno historiallinen "satama"
- Pateniemenrannan hyvät avarat näkymät

- Harvoja paikkoja, joissa merta pääsee oikeasti tuntemaan
- Upeat uudet puutet ja ympärillä upeat kulkuväylät, historiaopasteita, puistoja
- Ulkoilu- ja uima-alue, mukava uima-alue
- Sijaitsee lähellä kotia
- Paikka on hyvin saavutettavissa
- Tapahtumat
- Veneily
- Vapaa-ajanvietto

KALIMENOJAN SUISTON YMPÄRISTÖ (n=10)

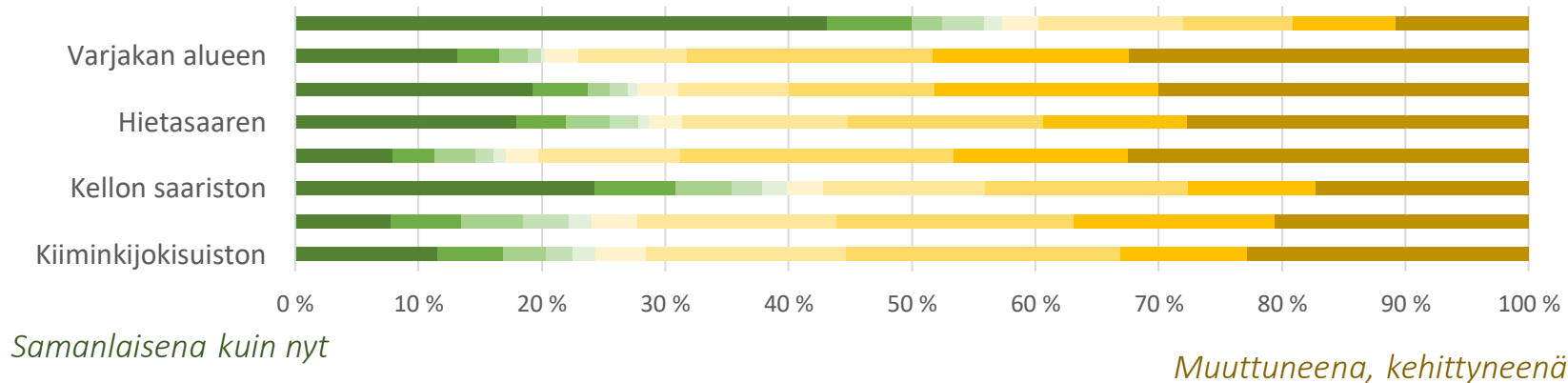
- Kaunis luontokohde, luontoarvot
- Rauhallisuus, rakentamattomuus
- Melontareitti
- Keväällä erittäin hyvä lintupaikka (sulaa varhain) vaikka lasten kanssa ja ilman kaukoputkea
- Huikaa luontopolku Kalimenojan varressa
- Sopiva saavutettavissa oleva lähisaari

LETONNIEMI (n=49)

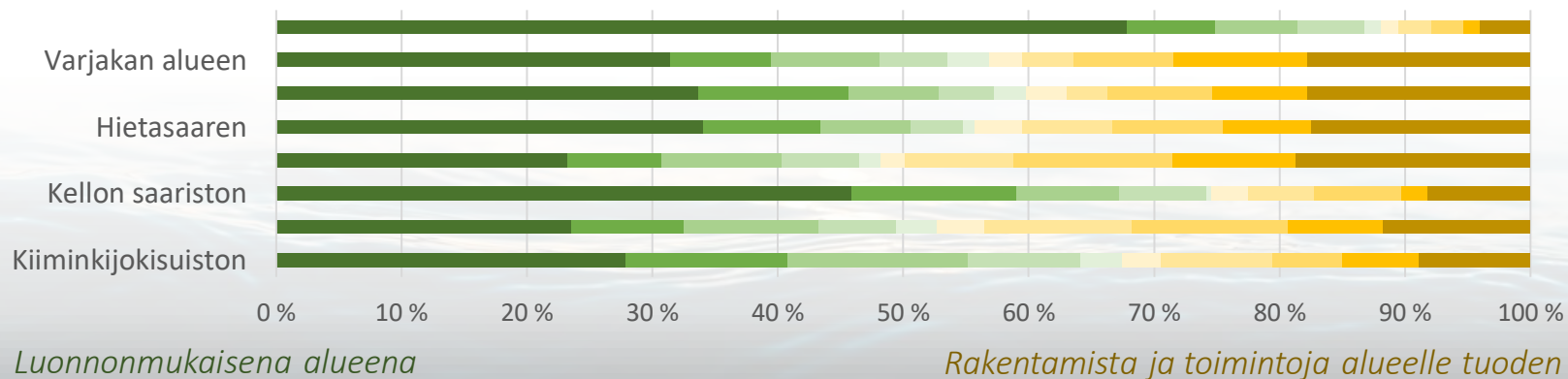
- Suojelualue; nuotiopaikka
- Suosittu ulkoilu- ja retkeilypaikka; luontopolku ja lintutorni
- Poikkeuksellisen kaunis alue, luonto ennallaan
- Liikunta ja sosiaaliset tapahtumat, frisbeegolf
- Virkistystyömisarvo, nuotiopaikka
- Kuuluu merenkohoamisrannikkoon, näkee merenrantasukcession ja mitä se tarkoittaa
- Lähellä keskustaa, helposti saavutettavissa (myös ilman autoa)
- Merellisyys ja luonto lähellä kotia

KYSELY: ALUEIDEN KEHITTÄMISEN PAINOTUKSET - VERTAILUA

Tulevaisuudessa näkisin ... mieluiten

Tulevaisuudessa näkisin ... kehittyvän

MERIKAUPUNKI OULU - KOKONAISUUDEN POLKU

KAUPUNKI-
STRATEGIA

KANSALLINEN
MERIALUE-
SUUNNITELMA

LIIKENNE-
JÄRJESTELMÄ-
SUUNNITELMA

YLEISKAAVA

MERIKAUPUNKI
OULU TAVOITE-
SUUNNITELMA

2019-21

- ✓ Yhteistyön luominen ja edistäminen: yhteistyöverkoston ensimmäiset askeleet
- ✓ Yhteinen visio ja tavoitteet
- ✓ Yhteiset suuntaviivat ja kehittämisen raamit
- ✓ Teeman nostaminen näkyväksi

1077 karttakyselyyn vastannutta: asukkaat ja muut kiinnostuneet

64 palautekyselyyn vastannutta

3 yhdyskuntalautakuntaesittelyä ja kommentointikierrosta

3 lehdistötiedotetta

n. 40 osallistujaa työpajoissa; yrityksiä, julkisen tahon edustajia, koulutus- ja tutkimustaho

Monialainen ohjausryhmä: Oulun kaupunki, Oulun ympäristötoimi, Oulun Infra-liikelaitos, ELY-keskus, Business Oulu, Metsähallitus, maakunnan liitto, Oulun yliopisto

TOIMENPIDE-
OHJELMA

KÄRKITOIMEN-
PITEIDEN
EDISTÄMINEN
& NOPEAT
TOIMENPITEET

2021-22

- ✓ Toimenpiteiden suunnittelu: aikataulutus, vastuutus ja budjetointi
- ✓ Toimijoiden kokoaminen tarkempaan suunnitteluun ja toteuttamiseen: Yhteistyöverkoston vahvistaminen
- ✓ Nopeiden toimenpiteiden toteutus

Yhteistyöverkosto:
yksityinen + julkinen taho

TOIMEN-
PITEIDEN
EDISTÄMINEN

ALUEIDEN
TARKEMMAT
TOTEUTUS-JA
MAANKÄYTTÖ-
SUUNNITELMAT
(MM. YLEIS-
SUUNNITELMAT)

- ✓ Toimenpiteiden toteutus (kaupunki + toimijat + muut)
- ✓ Tarkemmat paikalliset suunnitelmat ja toteutus

Yhteistyöverkosto:
yksityinen + julkinen taho

VISION KÄRKITEEMAT

Merellisyys on läsnä, näkyvä ja saavutettavissa

Merellisyys on Oulussa läsnä. Merimaisema ja merellisen luonnon kokemukset ovat kaikkien ulottuvilla. Merellisistä elämyksistä ja palveluista pääsee nauttimaan helposti.

Hyvinvoiva meri on merellisyyden ydin

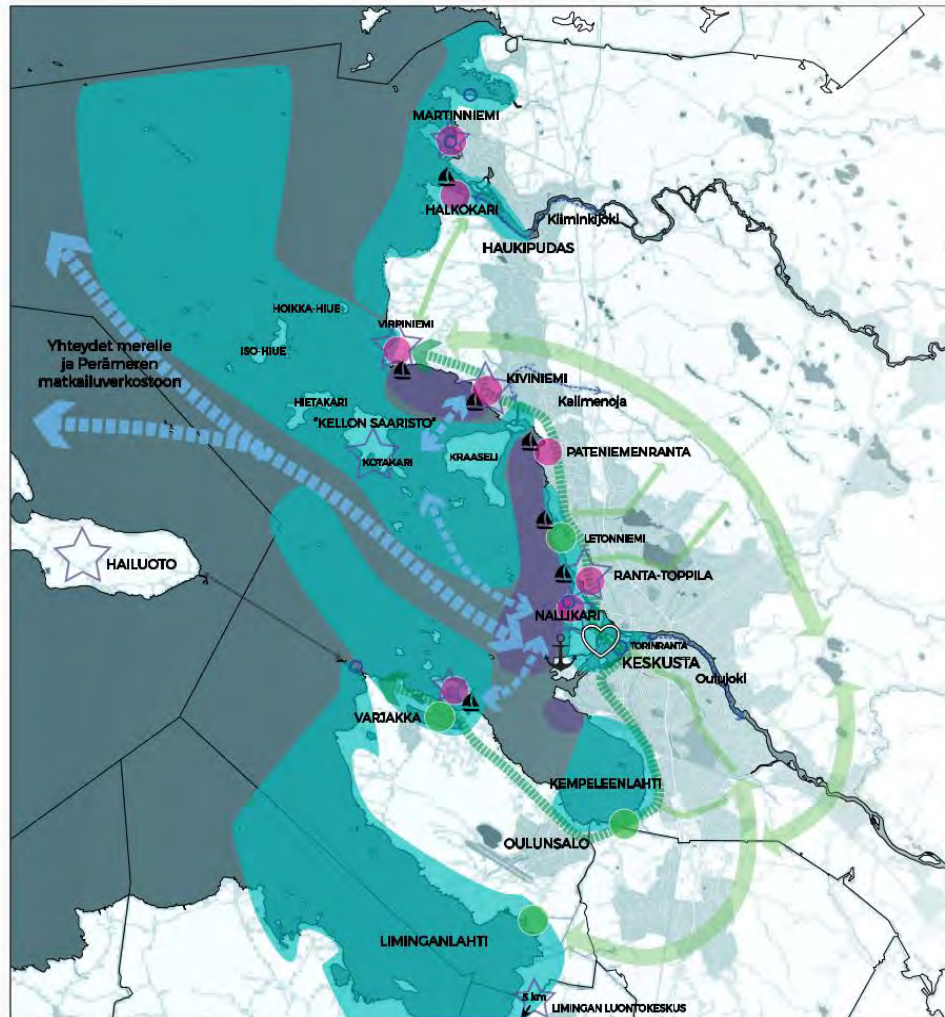
Elinvoimainen meriympäristö on merellisyyden ydin. Hyvinvoiva meri on toimialojen elinehto, se edistää ihmisten hyvinvointia ja toimii vetovoimatekijänä. Meriympäristöstä pidetään yhdessä huolta.

Merellisyys rakentuu yhteistyöllä

Merellisyyttä rakentaa tiivis toimijaverkko, jolla on yhteinen tavoite tehdä Oulusta entistä vetovoimaisempi merikaupunki. Julkinen ja yksityinen sektori toimivat sujuvalla yhteistyöllä.

MERIKAUPUNKI OULU, VISIO 2040

Oulujoen suisto

Oulun satama

MERELLINEN LUONTO

Merellisen luontoarvojen keskittymä

Keskeinen merellinen luontokohde

Viher- ja virkistyskehä

RAKENNETTU MERELLISYYS

Merellisten palveluiden ja rakentamisen ydinalue

Keskeinen satama

Muu merellinen solmukohta

TOIMINNALLINEN MERELLISYYS

Virkistystoimintojen keskittymä merellä

Merellisen matkailun huippukohde

MERELLISET YHTEYDET

Rantareitin yhteystarve

Saavutettavuuden kehittämistarve

Jokiyhteys, toiminnallinen ja ekologinen

Yhteys viher- ja virkistyskehälle ja -verkostoon

Hailuodon kiinteä yhteys

0 5 10 km

Tavoitteista toimenpiteiksi

*Merellisyys on läsnä,
näkyvä ja saavutettavissa*

*Hyvinvoiva meri on
merellisyuden ydin*

*Merellisyys rakentuu
yhteistyöllä*

- **Merialueiden ekologisen tilan ja vedenlaadun parantamisen toimenpiteet**

Elinvoimainen meriympäristö on vetovoimatekijä ja toimialojen, kuten matkailu ja virkistys, elinehto. Laajalla yhteistyöllä selvitetään mahdollisuuksia vahvistaa meriympäristön tilaa.

- **Oulun ympärivuotisen Merellisen reittiverkoston kehittäminen ja merellisen reitistön brändin luominen**

Maa- ja merialueita käsittävästä Merellisestä reittiverkostosta on mahdollista kehittää merellisen Oulun vetonaula. Sen kehittämisessä edistetään eri liikkumismuotoja yhdistäviä sujuvia yhteyksiä maa- ja merialueiden välillä kiinnostaviin merellisiin kohteisiin.

- **Ranta-alueiden maisemanhoitosuunnitelma**

Tavoitteena on kehittää ranta-alueiden maisema- ja luontoarvoja esimerkiksi avaamalla näkymiä merelle ja vahvistamalla ranta-alueiden monimuotoisuutta.

- **Merikaupunki Oulu -yhteistyöverkoston luominen**

Oulun julkisten ja yksityisten toimijoiden, sekä naapurikuntien ja koko Perämeren matkailutoimijoiden yhteistyöllä pyritään tuomaan näkyviin alueen merellistä vetovoimaa erityisesti matkailun näkökulmasta.

- **Merellisyys näkyvämmäksi eri nostojen kautta**

”Merellisiin nostoihin” on kerätty erilaisia ideoita merellisyuden esille tuomiseksi. Kaupunki mahdollistaa ja kannustaa eri toimijoita merellisiin kokeiluihin. Miten olisi vaikkapa popup-työskentelykontit merellisessä ympäristössä?

Esimerkki toimenpiteestä: Hietasaaren majakan ja Koskelan loiston säilyttäminen

Hietasaaren majakka

Koskelan loisto

Hietasaaren majakka (1930-luku)

Oulun ainoa majakka, virallisesti loisto. Linjassa tuomiokirkon tornin kanssa, kirkkolinja vanhempi kuin majakka.

Koskelan loisto Letonniemessä (1939)

Ohjannut laivoja Toppilan satamaan, toiminta loppui 1978. Jäänyt maankohoamisen myötä 150 m sisämaahan. Letonniemen suojelualueella, ulkoilureitin varressa.

- Loistojen korjaussuunnitelma tehty Majakkaseuran toimesta
- Säilymistä edistetään yhteistyöllä: Väylävirasto, Pohjois-Pohjanmaan museo, yhdistykset, Oulun kaupungin rakennusvalvonta, maa ja mittaus sekä yleiskaavoitus.
- Kytetään adoptoi monumentti-toimintaan: Oulun eläkeläiset (Hietasaaren majakka) ja Perämeren Pookit Ry (Koskelan loisto).

OULU MERI

visit
Oulu.fi

Lisätietoja: Jarmo Pohjola, jarmo.pohjola@ouka.fi